

Písomníctvo

Štatistické zprávy.

V minulom roku vydal Štátny štatistický úrad v IV. ročníku tri čísla časopisu »Štatistické zprávy« a to dvojčíslo 1—2. za január—február a č. 3 za december.

Obsah dvojčísła 1—2 podáva nám štatisticky spracovanú činnosť súdov a štátnych zastupiteľstiev na Slovensku za roky 1939, 1940 a 1941. Štatistika I. obsahuje prehľad činností súdov trestných a štatistika II. činnosť súdov civilných. Úvodom k týmto štatistikám špeciálnym je uvedené štatistické rozdelenie územia a obyvateľstva Slovenskej republiky podľa súdnych obvodov a prehľad súdov (okresných, krajských a hlavných).

Tretie číslo časopisu obsahuje štatisticky spracované výsledky a stav populácie na Slovensku. Výsledky tieto sú veľmi zaujímavé a charakteristické pre jednotlivé kraje nášho štátu. V jednotlivých pododdieloch je tu: prehľad prirodzenej menlivosti obyvateľstva za roky 1939—42, podľa mesiacov a štvrtročí; prirodzená menlivosť obyvateľstva v roku 1942, podľa mesiacov; prirodzená menlivosť obyvateľstva v I. štvrtročí roku 1943; prirodzená menlivosť obyvateľstva v roku 1942, podľa okresov; rodinný stav sobášených v roku 1942; náboženstvo sobášených v roku 1942; stav narodených v roku 1942, podľa vitality, pohlavia a legitimacy; zomrelých v roku 1942, podľa pohlavia a rodinného stavu; zomrelých podľa príčin smrti v kombinácii s vekom a pohlavím a to tak v roku 1940, ako i v r. 1941.

Časopis ŠZ vydáva ŠŠÚ vlastným nákladom a cena dvojčísła 1—2 je Ks 12.—, č. 3 Ks 8.—.

Dr. J. Urban.

Judikatúra

Občianske rozhodnutia hlavných súdov v Bratislave a v Prešove.

20.

Dočasný správca židovského domu, ustanovený podľa nar. č. 257/1940 Sl. z., je ako taký aktívne i pasívne legitimovaný v sporoch, vzniklých z právnych úkonov platne ním ujednaných v rámci dočasnej správy.

Rozhodnutie Hlavného súdu v Bratislave z 1. októbra 1942, č. Rv 201/42.

Žalovaný J. D. ako dočasný správca židovského domu objednal u žalobníka Š. V. murárskeho majstra v T. zriadenie protiletického úkrytu. Za vykonané dielo účtoval žalobník sumu 1963 Ks. Pretože žalovaný à conto zaplatil 700 Ks uplatňoval žalobník proti žalovanému zvyšok v sume 1263 Ks, ktorý neskôršie snížil na 982 Ks.

Prvý súd sníženej žalobe vyhovel.

Odvolaací súd prvostupňový rozsudok zmenil a žalobu zamietol. Z dôvodov: Žalovaný podľa súhlasného udania strán bol dočasným správcom menovaným pre židovský

dom. Dočasných správcov pre židovské domy menuje Ústredný hospodársky úrad, a to cieľom zabezpečenia riadneho obhospodárenia židovských domov a preto sú títo oprávnení židovských majiteľov domov, pre ktoré boli dočasnými správcami menovaní, v celom riadnom obhospodárení domu plne zastupovať. Z toho treba usudzovať, že dočasný správca židovského domu, keď koná v tejto svojej funkcii, koná z poverenia štátu v mene židovského majiteľa domu a preto za úkony z takéhoto svojho konania vyplývajúce proti tretím osobám v svojej osobe nemôže byť zviazaný.

Hl a v n ý s ú d napadnutý rozsudok tak zmenil, že obnovil rozsudok súdu prvej stolice. Z d ô v o d o v :

Spornou je jedine právna otázka, či dočasný správca židovského domu, ktorý objednal zariadenie protileteckého úkrytu, môže byť ako taký vo vlastnej osobe žalovaný na zaplatenie odmeny a výdavkov s tým spojených. Pre zodpovedanie tejto právnej otázky sú smerodajné normy, upravujúce právne postavenie dočasného správcu a určujúce jeho práva a povinnosti.

Podľa § 3 nar. č. 257/1940 Sl. z. dočasný správca vykonáva za vlastníka a na jeho účet všetky práva a povinnosti, okrem práva majetok scudzíť. Podľa § 4 cit. nar. dočasný správca môže len s povolením Ústredného hospodárskeho úradu vykonať opatrenia, ktoré nepatria k obyčajnému hospodáreniu, ináč však má vo vlastnom obore pôsobnosti uhradiť z výťažkov dočasnej správy v prvom rade verejné dane a dávky, poistné prémie, mzdy, príspevky na sociálne poistenie, úroky a anuity z hypotekárnych a iných ťarch a pod. Tieto ustanovenia boli zachované aj po vydaní nar. č. 198/41 Sl. z. (takzv. židovského kódexu), ako je to zrejme z §§ 218 a 219 tohto nariadenia.

Z citovaných ustanovení plynie, že dočasný správca nemožno považovať za z á s t u p c u židovského majiteľa, ale za orgán Ústredného hospodárskeho úradu, ktorý ako taký vykonáva práva a povinnosti jemu uložené a to ohľadne úkonov patriacich k obyčajnému hospodáreniu samostatne, t. j. bez predchádzajúceho povolenia Ústredného hospodárskeho úradu. Preto treba usudzovať, že má podobné právne postavenie ako vnútený správca v exekučnom konaní na úžitky nehnuteľnosti, a tento podľa stálej súdnej praxe je aktívne i pasívne legitimovaný v sporoch vzniklých z právnych úkonov uzavretých v rámci vnútenej správy (por. rozh. Najv. súdu Úr. sb. č. 2991, Sb. n. s. č. 10006, ďalej Neumann-Lichtblau: Kommentar zur Exekutionsordnung 1928 str. 417). Tomu nasvedčuje aj znenie cit. § 3 nar. č. 257/1940 Sl. z. resp. § 218 nar. č. 198/41 Sl. z. podľa ktorých dočasný správca vykonáva svoje práva a povinnosti len n a ú č e t vlastníka, teda nie m e n o m vlastníka.

Podľa prehlásení strán v dovolacej žiadosti a v dovola-

cej odpovedi zriadenie protiletdeckého úkrytu bolo záväzné. Preto objednávku úkrytu treba posudzovať ako splnenie verejnoprávnej povinnosti (porovnaj § 20 nar. s mocou zákona č. 224/1941 Sl. z. a smernice pre zriaďovanie úkrytov, vydané podľa nariadenia Vzdušného úradu a Veliteľstva vzdušných zbraní z 31. marca 1941 č. 1553/VII-CPO-1941) a v dôsledku toho za úkon, ktorý nepochybne náleží k obyčajnému hospodáreniu. Z toho plynie, že zažalovaný dočasný správca, ktorý túto objednávku urobil, je ako taký v tomto spore pasívne legitimovaný.

Prehľad kníh

Koncesný systém vo svetle platného práva. Napísal Dr. Gejza Riedler, odb. radca Min. hospodárstva v Bratislave. Vydal autor, 1944. — Kniha je rozdelená na tieto kapitoly: I. Hospodárske právo. — II. Hospodárstvo a právny poriadok. Druhy zásahov právneho poriadku do hospodárskeho diania. Regulované hospodárstvo. Koncesia. Dozor a príbuzné formy zásahov. — III. Koncesia a štátne povolenie pri vzniku hospodárskych podnikov a na predmet ich činností. Účastinná spoločnosť. Družstvo. Verejná a komanditná spoločnosť. Spoločnosť s r. o. a iné podniky. Koncesia v práve živnostenskom a nariadenie s mocou zákona č. 359/1940 Sl. z. — IV. Štátne povolenie pri zmene stanov a právnych pomerov jednotlivých typov hospodárskych podnikov. — V. Štátne povolenie pri zmene držby: a) účasti, b) podniku. — VI. Štátne povolenie na ustanovenie orgánov. — Soznam literatúry. — Vecný ukazovateľ. Zusammenfassung. — Strán 134, formát 8°, cena neudaná.

Prehľad časopisov

a) slovenských:

Vestník Ministerstva pravosúdia, roč. VI., čís. 3: Rozhodnutie prezidenta Slovenskej republiky o amnestii zo dňa 14. marca 1944. — Úprava ministra pravosúdia o vykonaní amnestie zo dňa 14. III. 1944 (č. 7145/44-14 z 15. III. 1944). — Úprava ministra pravosúdia o vykonaní vládneho nariadenia č. 136/1943 Sl. z. o náhrade služobných výdavkov štátnych zamestnancov (č. 3571/44-1 z 26. II. 1944). — Soznam noriem vo Vestníku neuverejnených. — Zprávy osobné.

Slovenský notár, roč. III., čís. 1—2: Št. Surovjak: V novom roku o nás. — Michal Telepovský: O obecnej samospráve. — Kultúrne podnikanie na dedine. — J. Eliáš: Ktorý úrad vybavuje bez intervencií. — Št. Sabol: Obecní zamestnanci a drahotné prídavky. — J. Seemann: O ženbách pred odvodom. — E. Fuchs: Účtovanie spoločných nákladov viac obcí na obvodný notársky úrad. — L. Fuzak: Revízia obecného hospodárenia. — Bo-vi: Notári a vládni komisári. — Uverejňovanie ohlások v časopisoch. — Čís. 3: Piaty 14. marec. — —lr: Obecní a obvodní notári za päť rokov samostatného slovenského štátu. — Dókoz našej zdatnosti. — Vše-užitočné práce v rámci brannej výchovy. — Št. Klčo: O kolkování dokladov k uzavretiu sobáša. — L. Fuzák: Notári a zásobovanie. — Služobné postavenie konceptných úradníkov pri obciach.

b) českých:

Účetní listy, roč. XXXVI., čís. 14: Dr. Josef Bartl: Daň korporáční a výdělková daň korporací. — Karel Šafka: Odčitatelnost výdělkové daně korporací. — Vladimír Novák: Účtové osnovy. Obchodní zboží a výkaz rozvrhu režie.